

Kåre Svebak:

Hvorfor et evangelisk-luthersk gudstjenestefellesskap?

Seksten teser

I denne verden kryr det av kristne kirker og trossamfunn. Mange påstår de holder seg til «Bibelen alene», og velger forkynnere som holder seg til den.

Ved siden av folkekirkens menigheter i vårt land foregår virksomheten på bedehusene med aktiviteter tilpasset alder og interesser. I tillegg kommer de mange misjonsforeninger, bibelgrupper og bønnegrupper i den private sfære, og ikke å forglemme de frikirkelige virksomheter, blant dem «lutherske» varianter formet av pietisme og reformert kristendom. De er alle under press fra det sekulær-liberale samfunn og finner styrke i samhold. Er det virkelig nødvendig å gjenreise det evangelisk-lutherske gudstjenestefellesskap? Det må da være tilbud nok!

- 1. Den evangelisk-lutherske kirke er ingen ny kirke, men den gamle kirke siden aposteltiden.** Hun trer frem som apostolatets kirke med bekjennelsen til apostelordets lære fra Kristus Jesus. Kirkens bekjennelser fra den gamle kirke og reformasjonstiden - samlet i Konkordieboken fra 1580, har blivende gyldighet i kraft av det Guds ord de istemmer og stadfester med den rett utlagte Skrift fra dens Herre. – Utelukket er tids- og kulturbestemte lære tilpasninger. Og utelukket er kirkefellesskap med lære og liv i strid med kirkens grunnvoll lagt i begynnelsen.
- 2. Prekenembetets autoritet, kompetanse og gyldighet består i den rett utlagte Skrift, gitt videre til kirken i og med apostelordets lære fra Jesus Kristus, Skriftens Herre.** Han er kirkens Lærer, og hans ord er kirkens regel. Det er menighetens nåderett å følge Den Gode Hyrdes stemme, og dens skyldighet for Gud, den Trofaste, å unnfly kirkefellesskap med rom for vrang lære. - Utelukket fra fellesskapets basis er troserklæringer av privatrettslig karakter. Og utelukket er bekjennelse til menneskers bibeltolkninger innordnet allmennnytt og «kjerneverdier» i samtdskulturen.
- 3. Målet for menighetens gudstjenestefellesskap er å lære mennesker den eneste sanne Gud å kjenne ved den han utsendte, Jesus Kristus, og ha evig liv i ham (Joh 17:3).** Gud stadfestet denne kunnskap da han reiste Jesus opp fra de døde, slik Skriftene har sagt. Med denne gudskunnskap ærer vi Gud i Treenheden, og Treenheden i enheten, og tror og bekjenner at vår Herre Jesus Kristus, Guds Sønn, er Gud og menneske, født av Faderen før alle tider og sant menneske av sin mors vesen, født i tiden. (Athanasianum 3, 28f) - Utelukket er menneskers hensikter. Og utelukker et menneskers gudsbilder og eksistensspekulasjon.
- 4. Menighetens sendelse er gitt med Jesu oppdrag til apostlene og deres etterfølgere i hyrde- og læreembetet, Lk 24:47 – i Jesu Navn «skal omvendelse og syndenes forlatelse**

forkynnes for alle folkeslag. – Utelukket er misjonskall begrunnet i Guds skapervilje, for forskjellen mellom lov og evangelium tjener prekenembetets oppdrag.

5. **Den oppstandne Jesus legitimerer menighetens virksomhet med det prekenembete han innstiftet og befalingene han gav til kirken (Apg 4:20).** Kristus er virksom med sin Hellige Ånd i prekenembetets gjerning og bringer forsoningens goder når og hvor han vil i dem som hører Kristi ord (Rom 10:17. CA 4 og 5). Andre legitimeringsmåter erstatter syndsforlatelsens evangelium med et annet evangelium (Gal 1:8). - Utelukket er legitimering med kirkens virkningshistorie og menneskers behov og nytte. Og utelukket er legitimering med en frelsesmetode eller frelsesordning oppfunnet av mennesker.
6. **Menigheten bekjenner Jesus som kirkens hode og HERRE under utøvelse av kirkens gudgitte nåderett i gudstjenestelige ordninger.** På dette rettsgrunnlag fremtrer den bekjennende kirke i sakssvarende ordninger (jf pkt 2). - Utelukket er ordningenes gyldighet i kraft av menneskelig rett.
7. **I menighetens gudstjenestefellesskap fremtrer Guds Ene Hellige Kirke, hvor evangeliet læres rent og sakramentene blir forvaltet slik Kristus har befalt.** Forvaltet på troskapens vilkår, er den oppstandne Kristus fellesskapets samlende og forenende midtpunkt, og den som motiverer til kirkegang og deltagelse. – Utelukket fra kirkens rene kjennetegn er trosytringer på grunn av deres tvetydighet mer eller mindre. Og utelukket fra motiveringen er prestens talegaver og personlighet, og likeså forsamlingens prestasjon, mer eller mindre tvetydig og beheftet med den menneskelige skrøpelighet.
8. **Et evangelisk-luthersk gudstjenestefellesskap er forpliktet på Jesu Kristi bibelundervisning, gitt kirken i og med apostelordets lære.** I sentrum står den oppstandne Jesus, virksom med evangeliet og sakramentene i den forsamlede menighet. Følgelig må den menighetsbyggende virksomhet prioritere undervisning og sikte mot døptes modenhet i tro, vitnesbyrd og tjeneste. - Utelukket fra kirkens grunn er den praktiske fornuftvisdom. Og utelukket er konvertering uten forutgående undervisning i kirkens tro og medansvar for menighetens velferd og virksomhet.
9. **Dåp-befalingen omfatter den undervisning som lærer døpte å holde alle Herrens befalinger til kirken, og praktisere dåpen i sitt dagligliv.** Følgelig må undervisningen sikte mot dåpens rette bruk i forsakelse og tro, enhver i sitt dagligliv. - Utelukket er forestillingen om to gjenfødelse – en for småbarna i dåpen, og en for voksne ved Ordet. Og utelukket er forestillingen om de kvalifisertes adgang til Herrens bord og nåderike.
10. **Troens rettferdighet for Gud er Sønnens lidende lydighet i Jesu skikkelse «for at vi skulle være hellige og ulastelige for (Guds) åsyn /.../ (og) være hans herlighet til pris», Ef :4, 12.** Derfor må dåpformaningene inngå i forkynnelse og undervisning, og oppmuntre troens bekjennere til gode gjerninger til nytte for andre mennesker (Rom 12:1f, Tit 3:8, jf Lille Katek, forkl 2 trosart: «Dette har han gjort for at jeg osv). – Utelukket fra troens rettferdighet er forestillingen om et «kristenliv» som manifesterer seg i aktiviteter oppfunnet av mennesker. Og utelukket er ethvert forbehold om en subjektiv forsoning og levnets forbedring i samsvar med mennesker sedvane og skjønn.

11. **Menighetens gudstjenestefellesskap skal bringe Guds sjelesorg med lov og evangelium:** Med Guds lov minne om det liv vi er skapt til å leve i kjærlighet til Gud, vår neste og oss selv, og med evangeliet bringe det nye livet, gitt i dåpen for å leve med Kristus til gave. *Gal 3:26f – Dere er alle Guds barn ved troen på Kristus Jesus, for dere som er blitt døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.* - Utelukket fra Guds gave-rettferdighet er menneskers sjelegransking med forbehold om angerens smerte, oppregning av synder og godtgjøring for begåtte synder.
12. **Et evangelisk-luthersk gudstjenestefellesskap praktiserer privatskrifte som et ledd i nattverdbereidelsen og fremtrer som et legende fellesskap.** Det hører med til prestens tilsynsansvar å sørge for ordnet adgang til privatskrifte, undervise om det og minne om det. Selv om tilhørerne hører syndsforlatelsens evangelium forkynt offentlig, så har ikke alle frimodighet til å anvende evangeliet på seg selv. Siden evangeliet har adresse til den enkelte, blir slike oppmuntret til privatskrifte med Jesu Kristi fullmaktsord (Joh 20:23). Men de som strever med nervøse lidelser, blir henvist til fagfolk i terapi og psykiatri. – Utelukket fra prestens oppdrag er den kvasiterapeutiske forkynnelse og et selverklært vokterembete. Og utelukket er pietismens oppfinnelse kalt «alminnelig skriftemål» (Berlin 1699), ukjent for den gamle kirke, og derfor ukjent for våre reformasjonsfedre.
13. **I sentrum for menighetens virksomhet står Herrens Nattverd, hvor alterets sakrament synliggjør og styrker kirkens samfunn med den treene Gud.** En evangelisk nattverdliturgi kjennes på dens gavestruktur «ovenfra», og på bekjennelsen til Kristi ord over fremsatt brød og vin. Hva han sier, det gjør han på underfullt vis, og tjener sine venner med sitt legeme og blod i sakramentets skikkelser. Mottatt med munnen, har de troende syndenes forlatelse, liv og salighet. - Utelukket er kirkesamfunn i en sideordnet kirkestruktur, løst fra Kristi ord og enhetens sakrament. Og utelukket er læren om Kristi legemes og blods sakramentale nærvær i kraft av menighetens nattverdfeiring og «sammen med» brødet og vinen.
14. **Det er som menighetslemmer dømte lever i Guds Ene Hellige Kirke.** Menighetens samling om Ord og Sakrament angår alle dømte, for alt i menigheten/kirken handler om dåpens betydning. Dette samspill blir ødelagt med vantroen og dens syndefrukt. De er ingen privatsak, men angår menigheten på en destruktiv måte. Den legende medisin er apostelordets lære i saksvarende former. Da kreves diagnostisering (problembeskrivelse) og læreformidling i grupper på ulike nivå. - Utelukket er gruppevirksomhet løsrevet fra menighetens samling om Ord og Sakrament.
15. **Det liturgiske rom er vigslet til menighetens samling om sin Herre, til stede og virksom med Ord og Sakrament.** Bruken må derfor tjene menighetens sendelse og prekenembetets oppdrag, Gud til ære og pris. Prestens tilsynsansvar omfatter bruken av det gudstjenestelige rom. Vigslet i dåpen til liturger og diakoner, er dette stedet hvor dømte samles som liturger for Gud, og utsendt derfra går de til sin gjerning som diakoner for sin neste, enhver i sitt kall. - Utelukket er kirkerommets bruk i strid med prekenembetets oppdrag og menighetens sendelse, unntatt i nødssituasjoner.
16. Menighetens troverdighet er et gudstjenestefellesskap i samsvar med den Oppstandnes befalinger. Da bevitner fellesskapet Guds undergjerninger i en bevitnet Jesus-historie, og

til den hører hans gjerning med Ord og Sakrament for å berede sin kirkebrud til Lammets bryllupsmåltid på den nye jord. Prekenembetets skal tjene oppbyggingen av Kristi legeme, så vi - sannheten tro - vokser i kjærlighet til Kristus, kirkens hode (Ef 2:20f, 4:12ff). Det krever planlegging og samarbeid mellom prest og lekfolk, og bruk av kallsretten. Alt etter behov og gaver, blir lekfolk vigslet til å lede diakoniarbeid på ulike områder. Alle har medansvar for hverandre, alle informerer etter evne om menighetens lære og sakramentale fellesskap, og alle innbyr venner og bekjente til gudstjeneste og gruppeundervisning. – Utelukket fra Kristi befalinger er menneskers selvsentrerte behov. Og utelukket er frierier til mennesker på opplevelsesjakt.